

Сөйлеуді дамыту ойындарының картотекасы

Мамыр
(Ересек топ)

Карточка №1**«Ойыншықта не бар?»**

Міндеті: объектіні өз бетінше зерттеу және сипаттау қабілетін арттыру.

Шарты: Педагог баланы өзін сол немесе басқа ойыншықтармен салыстыруға шақырады: үйрек, әтеш, аю, сайқымазақ, солдат, астронавт, барби қуыршақ және т.б. «Үйректің тұмсығы бар, бірақ мұрным бар», «Аю жүнді, бірақ терісім тегіс», «Аюдың төрт табаны бар, ал менің екі қолым, екі аяғым бар», «Сарбаз да, мен де ержүрек», «Клоун мен циркке бірге барғанды жақсы көремін», «Мен тірімін, бірақ Барби қуыршақ кем дегенде және қозғалады, бірақ әлі тірі емес, тек қуыршақ».

Карточка №2**«Заттарды салыстыру»**

Міндеті: объектіні өз бетінше зерттеу және сипаттау қабілетін арттыру.

Шарты: Тәрбиеші балаға екі нысанды ұсынады (нақты немесе суреттер). Содан кейін ол олар туралы айтып беруді сұрайды: олардың қалай ерекшеленетінін және олардың ортақ қасиеттерін (екіншісі әдетте балалар үшін әлдеқайда қиын).

Карточка №3**«Менде не бар екенін тап»**

Міндеті: объектіні өз бетінше зерттеу және сипаттау қабілетін арттыру.

Шарты: Бала қораптан суретті алады. Ол балаларға көрсетпей, суреттегі затқа балалар оның не екенін болжайтындай сипаттама беруі керек. Егер зат болжанса, суретті көрсетуге болады.

Карточка №4**«Ойыншықтар дүкені»**

Міндеті: тақырыпты өз бетінше зерттеу және сипаттау қабілеттерін арттыру.

Шарты: Тәрбиеші – сатушы, балалар ойыншықтарды сатып алу керек. Ойыншықтың атын айтуға тыйым салынады, оның көлемін, түсін, пішінін, оның сезімін, неден жасалғанын, оны қалай қолдануға болатынын сипаттау керек;

Карточка №5**«Ыдыс-аяқ дүкені»**

Міндеті: тақырыпты өз бетінше зерттеу және сипаттау қабілеттерін арттыру.

Шарты: Тәрбиеші – сатушы, балалар ыдыстарды сатып алуы керек. Ыдыс-аяқтың атауын айтуға тыйым салынады, оның көлемін, түсін, пішінін, неден жасалғанын және оны қалай пайдалануға болатынын сипаттау керек;

Карточка №6**«Киімдер дүкені»**

Міндеті: тақырыпты өз бетінше зерттеу және сипаттау қабілеттерін арттыру.

Шарты: Тәрбиеші – сатушы, балалар киім алу керек. Киімнің атын атауға тыйым салынады, бұйымның көлемін, түсін, пішінін, неден жасалғанын, қалай пайдалануға болатынын сипаттау керек;

Карточка №7**"Ойлан"**

Міндеті: тақырыпты өз бетінше зерттеу және сипаттау қабілеттерін арттыру.

Шарты: Тәрбиешінің белгісі бойынша чипті алған бала орнынан тұрып, жадынан кез келген заттың сипаттамасын жасайды, содан кейін чипті болжайтын адамға береді. Болжамдап, бала өз затын сипаттайды, чипті келесіге береді және т.б.

Карточка №8**«Азық-түлік дүкенінде»**

Міндеті: сөйлемдегі сөздерді байланыстыру қабілетін бекіту.

Шарты: Үстелге көкөністер салынған суреттер қойылады (бір сәбіз, бес сәбіз, төрт қияр т.б.). Балалар бір-бірден үстелге келіп, кез келген суретке түсіп: «Мен бір сәбіз алдым», «Мен төрт қияр сатып алдым» дейді. Ойын барлық суреттер сұрыпталғанша жалғасады.

Карточка №9

«Кім мақтай алады»

Міндеті: сөйлемдегі сөздерді байланыстыру қабілетін бекіту.

Шарты: Педагог балаларға Пьерроның қонаққа келгенін айтады.

-Пьеро бізге неше түрлі суреттер әкелді. Мен сендерге оларды көрсетемін, ал сендер сызылғанды мақтайсыңдар. Мысалы, мен апельсиннің суретін көрсетемін. Сіз апельсинді осылай мақтай аласыз: дәмді апельсин немесе хош иісті апельсин. Тоқашты қалай мақтауға болады? (жұмсақ тоқаш) Дұрыс, кім жақсысын мақтаса, Пьерро суретін береді.

Жауап үлгісі: мысық ақылды, сүті дәмді, пальто әдемі, мама мейірімді, үй биік, кәмпіт тәтті, шай ыстық т.б.

Карточка №10

«Сөйлемді аяқта»

Міндеті: сөйлемдегі сөздерді байланыстыру қабілетін бекіту.

Шарты: Тәрбиеші сөйлемді бастап, балалардан оны дұрыс аяқтауды сұрайды:

-Қоян қорқып кетті де...

-Ира ренжіді және...

-Маша қуыршақты алды да кетті... т.б.

Карточка №11

«Кім не істеп жатыр?»

Міндеті: сөйлемдегі сөздерді байланыстыру қабілетін бекіту.

Шарты: Ойыншылар шеңберге тұрады, оның ортасында орналасқан тәрбиеші допты кез келген балаға лақтырып, жануарды немесе атын атайды. Допты ұстаған бала жануарға немесе атқа сәйкес келетін әрекетті атайды. Мысалы: мысық мияулайды, ит үреді, Петя ойнайды, Света сурет салады, т.б.

Карточка №12

«Толық сөйлем-1»

Міндеті: сөйлемдегі сөздерді байланыстыру қабілетін бекіту.

Шарты: Тәрбиеші сөйлемнің бірнеше сөзін айтады, ал балалар толық сөйлем жасау үшін оған жаңа сөздерді қосу керек. Мысалы: «Анам сатып алды....(кітап, дәптер, портфель) т.б.

Карточка №13

«Үзілген сөйлем»

Міндеті: сөйлемдегі сөздерді байланыстыру қабілетін бекіту.

Шарты: Тәрбиеші балаға сөздерді оқып береді, ол оларды тұтас сөйлем құрайтындай етіп қайта орналастыруы керек. Мысалы: мама, печенье, торт, дәмді. – Анам дәмді торт пісіреді. Маша, ойна, бірге, қуыршақ. – Маша қуыршақпен ойнап жатыр. және т.б.

Карточка №14

«Сөз қосу-1»

Міндеті: сөйлемдегі сөздерді байланыстыру қабілетін бекіту.

Шарты: Тәрбиеші сөйлемнің бір бөлігін айтады және балаларды әртүрлі сын есімдер арқылы аяқтауға шақырады.

Менің көйлегімде жеңдер бар (қандай?)....(қысқа, ұзын, т.б.)

Менің пальто жағасы бар (қандай?)...

Бөлмеде гардероб бар (қандай?)

Менің ағамның қолғаптары бар (қандай?)

Карточка №15

«Сөз қосу-2»

Міндеті: сөйлемдегі сөздерді байланыстыру қабілетін бекіту.

Шарты: Тәрбиеші сөйлемнің бір бөлігін айтады және балаларды әртүрлі сын есімдер арқылы аяқтауға шақырады.

Маша көйлек тігіп жатыр.

-Көйлек туралы не айта аласыз, ол қандай? (жібек, жаз, ашық, қызғылт сары)

-Осы сөздерді қоссақ, сөз тіркесі қалай өзгереді?

-Анам жібек көйлек тігіп жатыр.

-Анам жазғы көйлек тігіп жатыр. және т.б.

Карточка №16

«Сөздерді ашыңыз-1»

Міндеті: сөйлемдегі сөздерді байланыстыру қабілетін бекіту.

Шарты: Сөйлемдегі сөздер араласып кеткен. Оларды өз орнына қоюға тырысыңыз. Не болады?

1.Түтін, келе жатқан, құбырлар, бастап.

2.Махаббат, қонжық, бал.

3.Тұрған, вазада, гүлдерде, ішінде.

4. Жаңғақтар, ішінде, тиін, қуыс, тығылған.

Карточка №17

«Үзілген сөйлем»

Міндеті: сөйлемдегі сөздерді байланыстыру қабілетін бекіту.

Шарты: Тәрбиеші балаға сөздерді оқып береді, ол оларды тұтас сөйлем құрайтындай етіп қайта орналастыруы керек. Мысалы: мама, печенье, торт, дәмді. – Анам дәмді торт пісіреді. Маша, ойна, бірге, қуыршақ. – Маша қуыршақпен ойнап жатыр. және т.б.

Карточка №14

«Сөз қосу-1»

Міндеті: сөйлемдегі сөздерді байланыстыру қабілетін бекіту.

Шарты: Тәрбиеші сөйлемнің бір бөлігін айтады және балаларды әртүрлі сын есімдер арқылы аяқтауға шақырады.

Менің көйлегімде жеңдер бар (қандай?)....(қысқа, ұзын, т.б.)

Менің пальто жағасы бар (қандай?)...

Бөлмеде гардероб бар (қандай?)

Менің ағамның қолғаптары бар (қандай?)

Карточка №15

«Сөз қосу-2»

Міндеті: сөйлемдегі сөздерді байланыстыру қабілетін бекіту.

Шарты: Тәрбиеші сөйлемнің бір бөлігін айтады және балаларды әртүрлі сын есімдер арқылы аяқтауға шақырады.

Маша көйлек тігіп жатыр.

-Көйлек туралы не айта аласыз, ол қандай? (жібек, жаз, ашық, қызғылт сары)

-Осы сөздерді қоссақ, сөз тіркесі қалай өзгереді?

-Анам жібек көйлек тігіп жатыр.

-Анам жазғы көйлек тігіп жатыр. және т.б.

Карточка №16

«Сөздерді ашыңыз-1»

Міндеті: сөйлемдегі сөздерді байланыстыру қабілетін бекіту.

Шарты: Сөйлемдегі сөздер араласып кеткен. Оларды өз орнына қоюға тырысыңыз. Не болады?

1.Түтін, келе жатқан, құбырлар, бастап.

2.Махаббат, қонжық, бал.

3.Тұрған, вазада, гүлдерде, ішінде.

4. Жаңғақтар, ішінде, тиін, қуыс, тығылған.

